

Riktlinjer för samverkan mellan POSOM och PKL i Hallands län

Inledning

Bakgrund

Vid händelser där det finns behov av krisstöd är det vårt gemensamma ansvar att ge stöd och hjälp till drabbade och deras närstående. När ordinarie resurser inte räcker till kan krisstöd ges av kommunerna genom POSOM (psykiskt och socialt omhändertagande) och av Region Halland genom PKL (psykologisk och psykiatrisk katastrofledning). Ömsesidig förståelse och respekt för varandras arbete liksom samarbete i vardagen är grunden för en god förmåga till samordning vid en allvarlig händelse.

Kommunernas samordnare för POSOM och Region Hallands samordnare för PKL har samverkat sedan 2009. Målet med arbetet är att säkerställa ett kvalificerat och likvärdigt psykiatriskt och psykosocialt omhändertagande av länets invånare vid en allvarlig händelse. Under 2018 inkluderades POSOM och PKL-nätverket i Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap i Hallands län och Länsstyrelsen ansvarar för samordningen.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att beskriva ansvar, roller och former för samverkan mellan POSOM och PKL före, under och efter en händelse som kräver krisstöd från kommunerna och Region Halland.

Målgrupp

Målgrupp för riktlinjerna är ledningsgrupper och stödpersoner för POSOM och PKL samt samverkande aktörer, till exempel Polismyndigheten, Svenska Kyrkan, Röda Korset och Länsstyrelsen.

Fastställande och revidering

Dessa riktlinjer ersätter tidigare *En Regional Handbok – POSOM och PKL* från 2013. Riktlinjerna har förankrats i respektive kommun och Region Halland samt i Regionala rådets arbetsutskott och styrgrupp under våren 2019. Riktlinjerna ses över av POSOM och PKL-nätverket en gång per år.

Implementering

Respektive organisation ansvarar för att sprida riktlinjerna och tillhörande utbildningsmaterial till målgruppen i sin organisation.

Finansiering

Vid gemensamma aktiviteter står respektive organisation står för finansieringen för sina deltagare. Länsstyrelsen har möjlighet att ansöka om medel för utveckling av krisberedskapen i länet.

Samverkan före en händelse**Planering**

Förmåga att organisera och ge krisstöd skapas genom rutiner, utbildning, övning samt utvärdering. I vissa kommuner omnämns detta som POSOM. Planering av insatser med POSOM och PKL ska vara integrerad med kommunens och Region Hallands övriga krisberedskap. Planeringen omfattar att tydliggöra ansvarsfördelning, behov av personal och lokaler med mera. Planeringen kan beskrivas i interna checklistor och riktlinjer. Planeringen sker i en ledningsgrupp eller motsvarande i respektive organisation. Kommunerna och Region Halland har utsett samordnare för planeringen.

POSOM:s ledning

Det lokala POSOM-arbetet formas av POSOM-ledningen. Ett lokalt styrdokument bör finnas i varje kommun. Därutöver kan kommunen behöva upprätta en verksamhetsplan och en verksamhetsberättelse. Information som är relevant för andra organisationer delges i POSOM och PKL-nätverket.

Vissa kommuner har en ledningsgrupp för POSOM. I POSOM-gruppens ledning finns en PKL-representant adjungerad två gånger per år. Övriga organisationer som kan representeras i ledningsgruppen är till exempel kommunala bolag, trossamfund, Polismyndigheten och Försvarmakten.

PKL:s ledningsgrupp

PKL är en del av Region Hallands katastrofmedicinska organisation och syftar till att ge krisstöd. Psykiatriförvaltningen ansvarar för att organisera PKL. PKL-organisationen består av en PKL-grupp samt stödpersoner från regionens olika förvaltningar (till exempel Hallands sjukhus och psykiatrin) och sjukhuskyrkan.

Vid en allvarlig händelse leds PKL-insatsen operativt av PKL-gruppen och utsedd PKL-samordnare. PKL ansvarar för att organisera det psykosociala omhändertagandet för de patienter samt närstående till patienter som inkommit till sjukvården vid allvarlig händelse.

PKL-gruppen är underställd Psykiatrin i Hallands krisledning, vilken i sin tur är underställd Region Hallands Krisledning (RKL). Förvaltningschefen för Psykiatrin i Halland beslutar om PKL ska aktiveras i samråd med tjänsteman i beredskap (TIB). Det finns ett styrdokument (PKL-plan) som beskriver PKL:s arbete både före, vid och efter en allvarlig händelse.

Regional arbetsgrupp

POSOM och PKL-nätverket består av samordnare för POSOM från kommunerna och samordnare för PKL från Region Halland samt Länsstyrelsen. Syftet är att möjliggöra erfarenhetsutbyte och utveckla former för samverkan och gemensam kompetensutveckling. Målet med arbetet är att säkerställa ett kvalificerat och likvärdigt psykiatriskt och psykosocialt omhändertagande av länets invånare vid en allvarlig händelse.

Nätverket ansvarar för planering, genomförande och utvärdering av gemensamma utbildningar och övningar. Övriga uppgifter som kan samordnas är broschyrer med information till drabbade, riktlinjer för samverkan vid gemensamma insatser och erfarenheter från händelser. Som stöd i genomförandet kan även andra personer inom POSOM och PKL:s ledningsgrupper involveras. Nätverket träffas två gånger per år eller vid behov.

Länsstyrelsen ansvarar för den övergripande samordningen, som innebär följande uppgifter:

- Planera och sammankalla till arbetsgruppens möten, två halvdagar per år.
- Samordna planering, genomförande och utvärdering av gemensam utbildningsdag eller andra aktiviteter.
- Omvärldsbevaka ämnesområdet regionalt och nationellt.

Utbildning och övning

POSOM och PKL-nätverket ska planera, genomföra och utvärdera gemensamma utbildningar för stödpersoner och ledningspersoner. Inriktningen är att genomföra en heldagsutbildning vartannat år och en halvdagsutbildning vartannat år. Syftet är att ge grundläggande kunskaper om POSOM:s och PKL:s uppdrag och samverkan kring krisstöd i Hallands län samt ge möjlighet för nätverksbyggande och inspiration för personer inom POSOM, PKL och övriga berörda aktörer. Externa och interna föreläsare kan bjudas in för att belysa något särskilt ämne inom krisstöd eller en enskild händelse. Temat ska vara relevant för POSOM:s och PKL:s uppdrag.

Kommunerna och Region Halland genomför även egna utbildningar och övningar, för att ge berörda personer rätt kompetens och möjlighet att genomföra sitt uppdrag. Till exempel introduktionsutbildning, utbildningar och övningar inom stabsmetodik, föreläsning, avlastningssamtal och krisstöd.

Länsstyrelsen stödjer aktörerna i länet med en regional utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap. I denna ingår gemensamma utbildningar och övningar som rör POSOM och PKL, för att stärka den gemensamma kompetensutvecklingen. Respektive organisation ansvarar i sin tur för att planera in ytterligare utbildningar och övningar.

Kompetensprofiler

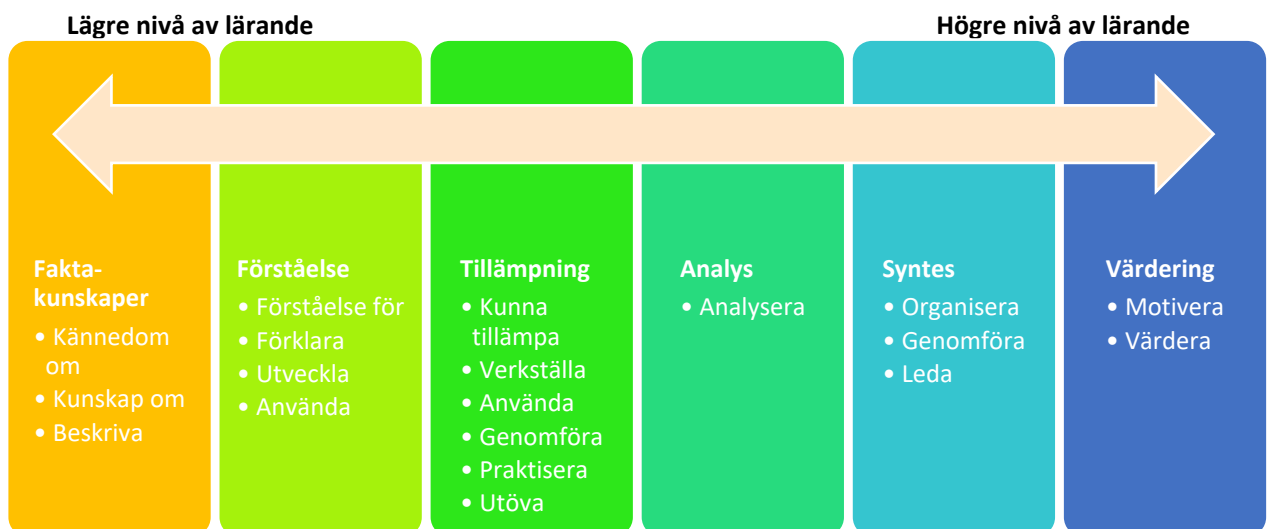
POSOM och PKL-nätverket har tagit fram kompetensprofiler för personer i ledningsgrupperna och stödpersoner inom POSOM och PKL för att underlätta deras kompetensutveckling.

Kompetensprofil för personer i ledningsgrupp:

- Ha **kunskap om** samhällets krisberedskap
- Ha **förståelse för** egen organisations och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- **Kunna värdera** om en situation kräver en stödsinsats.
- **Kunna genomföra** samverkan mellan POSOM och PKL.
- **Kunna leda** egen organisations krisstödsinsats.

Kompetensprofil för stödpersoner:

- Ha **kännedom om** samhällets krisberedskap och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- Ha **kännedom om** vilka händelser som kan involvera POSOM och PKL och hur händelserna kan hanteras.
- Ha **förståelse för** vilket ansvar egen organisation har inom krisstöd och sitt uppdrag som stödperson.
- **Kunna praktisera** krisstöd i aktuell händelse.

Samverkan under en händelse

Uppdrag och ansvar

Uppdraget för POSOM och PKL är att organisera och erbjuda psykosocialt omhändertagande till drabbade och deras närstående som har varit med om en allvarlig händelse när ordinarie resurser inte räcker till.

Kommunen ansvarar för krisstödet till de personer som inte är i behov av sjukhusvård i samband med händelsen. Region Halland ansvarar för krisstödet inom sjukvården för de patienter och närstående som kommer in till sjukhusen.

POSOM kan aktiveras utan att kommunens krisledningsorganisation för hantering av extraordinära händelser är aktiverad, men i de fall när krisledningsorganisationen är aktiverad ingår arbetet med POSOM däri.

Vid händelser där både kommunen och Region Halland är aktiverade förutsätts de båda organisationerna samverka. Det samma gäller samverkan mellan kommuner om flera kommuner är drabbade samtidigt. Vid en större händelse som kräver mer resurser än den enskilda kommunen förfogar över behövs samverkan med andra kommuner. Dessa behov och rutiner behöver klargöras i varje enskild händelse. På regional nivå finns en särskild plan för pågående dödligt våld.¹

Kontaktvägar

Kontakter med Region Halland sker via TIB (tjänsteperson i beredskap). Ibland behöver inte PKL aktiveras utan det kan istället handla om enskilda kompetenser inom Region Halland, exempelvis från BUP (barn och ungdomspsykiatri) eller vuxenpsykiatri. Även då tas kontakterna via TIB.

Kontakter med kommunerna tas via ordinarie larmvägar vid händelser. Dessa kontaktvägar bör kommuniceras till Region Hallands TIB-funktion och andra berörda aktörer.

Kontakter med trossamfund kan fås via Länsstyrelsens TiB. Se mer under Samverkan med trossamfund.

Det finns inget krav att rapportera enskilda krisstödsinsatser till Länsstyrelsen, men vid extraordinära händelser ska kommunerna lämna lägesrapporter och information om händelseutvecklingen till Länsstyrelsen. Erfarenheter av krisstöd delges POSOM och PKL-nätverket efter en insats.

Stödcentrum

Stödcentrum kan etableras av både POSOM och PKL i drabbad kommun (och/eller inom Region Hallands regi beroende på typ av händelse). Det är en central plats dit drabbade och

---

¹ Länsstyrelsen, 2021. Regional plan för pågående dödligt våld.

närstående kan vända sig efter en allvarlig händelse för att få svar på frågor och få det stöd de behöver, alternativt hänvisning till andra inrättningar. Stödcentrum upprättas i lämpliga lokaler i närområdet, dock inte i direkt anslutning till exempelvis en olycksplats.

PKL ansvarar för att etablera stödcentrum som vänder sig till dem som sökt sjukvård eller är närstående till dessa. Stödcentrum upprättas i första hand vid sjukhusen i Kungsbacka, Varberg och Halmstad eller vårdcentralen i Ullared beroende på var händelsen inträffat. PKL kan även öppna en särskild telefonlinje för närstående.

När så bedöms lämpligt kan stödcentrum öppnas gemensamt av POSOM och PKL.

Det är viktigt att beakta behov av samverkan med Polismyndigheten, trossamfund, frivilligorganisationer och andra berörda aktörer när stödcentrum etableras.

Stödcentrum kan ha följande funktion:

- Information, rådgivning och hänvisning av drabbade och andra.
- Förmedling av krisstöd, proaktiv uppföljning och bedömning. Särskild uppmärksamhet och anpassad information till barn och individer med särskilda behov.
- Koordinering av stödet från andra instanser samt rutiner för att remittera drabbade till andra instanser.
- Förmedling av information till egen organisation.
- Plats för enklare servering.

Observera att PKL och POSOM har olika rutiner kring registrering. PKL har krav att registrera samtliga besökare, medan besökare hos POSOM har möjlighet att vara anonyma. Registrering kan behövas för att föra kunna föra samman anhöriga med drabbade och möjliggöra uppföljning.

Samverkan med trossamfund

Arbetet tillsammans med trossamfund i krisberedskapen ska bygga på samexistens, samtal och dialog och samverkan. POSOM och PKL kan behöva samverka med trossamfund om de drabbade har en särskild trosåskådning och önskar sådant stöd och/eller vid behov av trossamfundens särskilda kompetens. Trossamfunden har vana att möta människor i kris och kunskap om riter, ceremonier, religion och kultur. De kan ge sammanhang för identifikation och gemenskap och har lokaler för existentiella behov.

Länsstyrelsen har kontaktuppgifter till följande organisationer:

- Equmeniakyrkan
- Svenska kyrkan
- Sjukhuskyrkan Varberg
- Sjukhuskyrkan Halmstad

- St Maria Katolska församling
- Serbisk Ortodoxa kyrkan i Halmstad
- Bosniakiska islamiska föreningen i Halmstad
- Pingstkyrkan i Varberg
- Pingstkyrkan i Falkenberg
- Halmstad Alevitiska Kulturcentrum
- Halmstads moské
- Myndigheten för stöd till trossamfund

Syftet med kontaktlistan är att så snabbt som möjligt kunna ta en första kontakt och/eller sammankalla flera berörda trossamfund till en regional samverkanskonferens. Vid behov av samverkan kan kommunerna och Region Halland kontakta Länsstyrelsens TiB.

Samverkan med andra län

Vid större händelser eller vid händelser som berör invånare utanför Halland ska samverkan ske med andra kommuner och regioner både nationellt och internationellt. Länsstyrelsen kan stödja samverkan med utrikesdepartementet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och andra myndigheter.

Samverkan efter en händelse

Utvärdering

Varje insats med POSOM eller PKL bör utvärderas enligt den egna organisationens riktlinjer. I de fall gemensamma insatser har genomförts bör samverkan utvärderas gemensamt. Hela eller delar av POSOM och PKL-nätverket kan användas för att ta fram utvärderingen. Nätverket ansvarar för att lyfta erfarenhetsåterkoppling från inträffade händelser vid sina möten.